

ORADEA-MARE
(NAGYVÁRAD)

Dumineca 11 Maiu st. v.
23 Maiu st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.

Redactiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 35.

ANUL XVI.

1880.

Pretiu pe unu anu 10 fl.
Pe ¹/₂ de anu 5 fl.; pe ¹/₄
de anu 2 fl. 70 cr.

Pentru Români'a 2 galbeni.

Instalarea mitropolitului din Bucovina.

Cernauti 10 maiu.

Eri s'a petrecutu în orasul nostru unu faptu care de siguru va deşteptá bucuri'a cea mai mare în toti românii adeverați, grabescu dar se-l relatezu și cetitorilor „Familiei“. Faptul, de care începui să vorbescu, este unu înaltu actu naționalu-bisericescu, instalarea solemnă a noului nostru arhiepiscopu și mitropolitu Silvestru Morariu Andreieviču, al cărui portretu s'a publicatu în această fôia tocmai în ziua instalării.

Inceputul festivității se facu înca în ajunul zilei de dumineca, prin sevășirea unei vecernii solemne. Eri demință la 5 ore 42 de sunete de trăscuri anunțarea locuitorilor din Cernauti reversarea zilei memorabile. La orele 5¹/₂ începura rugăciunile de demință, cari durara pâna la 8¹/₂. Apoi unu batalionu al regimentulu de reserva br. Kellner nr. 41, în ajustare de gala, eși cu capela musicala a regimentulu de infanteria br. Ringelsheim nr. 30, și la 8¹/₂ se înșiră înaintea catedralei, unde și societatea de tiru, precum și reuniunea pompierilor voluntari își tramisera capetele lor musicale. După aceea porni din catedrala o deputațiune de optu preoti la reședința mitropolitana, spre a aduce de acolo pe noul arhiepiscopu și mitropolitu în catedrala, unde deja erau adunate capetanile autorităților, și unu publicu foarte numerosu.

Primirea se facu la portalul de intrare la catedrala, de către preotii destinați d'a asistá la celebrarea liturģiei, cu ornatele bisericesci; ier ceialalti preoti formau spalieru la usăa bisericeii. Clericii îl îmbracara cu manția, și dându binecuvântarea sa, cantorii întonara de trei ori: „Is polla eti“. Corteghul porni, și pâna la usăa catedralei se cântă „tropariul hramului“. La intrare în biserică se cântă „Axion“ pâna ce înaltu Pr. SSa sarută icônele, apoi dete binecuvântare arhieresca, și ierasi se cântă „Is polla eti“. Pe timpul îmbracării sale cu ornatele bisericesci porni o deputațiune de trei preoti și trei civili, spre a invitá pe comisarul imperatescu, președinte al fierii br. Ieronim Alesani și a-l conduce la catedrala.

Comisarul imperatescu sosindu la biserică, trupele presintara armele, stégul fu închinatu, music'a cântă himnul poporalu și dobele sunara marsul generalu. Mitropolitul, ținendu în mâna toiagul arhiepiscopescu, și încungiuțratu de naltul cleru, îl întimpină în pragul catedralei, îl conduse la scaunul imperatescu și se duse pe amvonul din mijlocul bisericeii.

Instalarea se începú apoi prin cetirea de către actuarul Balmosiu a decretulu prin care br. Alesani fu

insarcinatu cu funcțiunea de comisarul imperatescu la actul instalării; decretul se ceti întâiu în limb'a germană, apoi în traducere româna și rutena. Apoi comisarul, ordonă să se cetesca diploma imperatesca, prin care administratorul archidiecesei dr. Silvestru Morariu Andreieviču fu numitu arhiepiscopu și mitropolitu în Bucovina și Dalmația, asemenea în lecsu germănu, după aceea în traducere româna și rutena. Inceputul și finitul acestei cetiri fu marcatu prin salve și sunete de clopote. După cetire, comisarul împarteși, că mitropolitul a depusu deja juramântul de credința în mânil Maj. Sale. După această instalatul mitropolitu se adresă către comisarul esprimându-i sentimentele sale de mulțamita și de credința pentru Maj. Sa. Apoi archidiaconul înaintea „portii regie“ duse cu voce nalta, că noul arhiepiscopu și mitropolitu se înfașisțeza spre a fi introdusu actualu în spirituale și în scaunul mitropolitănu al Bucovinenilor ortodoci. Apoi archimandritul Arcadie Căpereaieviču, cu doi preoti asistenti, pași înaintea „portii regie“, și întorsu spre mitropolitul, staritul Desiderie Kozub ceti decretul, prin care densus fu numitu comisarul sinodalu. — și prof. Milas din Zara, în munele clerulu din Dalmația, exprimă sentimentele de devoțiune. Comisarul sinodalu întrebă deca noul mitropolitu are documentu despre hirononirea sa de episcopu? Și instalatul predece documentul cerutu, care se ceti întâiu în limb'a româna, apoi în cea slava; inceputul și finitul cetirii fu însoțitu ierasi de salve și de sunete de clopote. După această comisarul sinodalu salută pe instalatul ca pe capul provinciei bisericesci, și invită pe represintantii clerulu a-i depune omagele; acestia încungiuțrara pe archiercul, și îl condusera la tronul arhiepiscopescu, îl intronara și i esprimara devoțiunea prin unu întreitu: „Să traiesca!“ Ací ierasi se detera salve și clopotele ierasi se trasera. După aceste comisariul imperatescu isi încheiă funcțiunea prin o cuvântare către adunare. În fine nou-instalatul își ceti pastoral'a, după care începú sânt'a liturģia. Apoi comisarul imperatescu fu petrecutu acasa, asemenea apoi și mitropolitul.

Predarea temporalieilor se facu după miédjadi la 2 ore, ierasi în presința comisariulu imperatescu, fiindu de față membrii consistoriulu mitropolitănu, represintantii monastirilor, funcționarii bisericeii catedrale, oficialii consistoriali și alte persône. După o cuvântare, comisarul predece inventariul, sigilul arhiepiscopescu, cheile; mitropolitul mulțamí, apoi comisariul se departă.

Prândiul de gala. La trei ore óspeti invitati, 170 de énsi, se intrunira în reședinția la unu prândiu de gala, datu de noul mitropolitu. Totu ce Bucovina are

aristocrația, nobletă și autoritate, a fost reprezentată aici, în frunte cu br. Alesani. Sub ferestri music'a militara execută cele mai frumoase piese, ier publicul undulă pe strada. Primul toastu s'a ăisu de cătra mitropolitul pentru Maj. Sa; ; br. Alesani, în numele Maj. Sale, pentru mitropolitul; acesta ierasi pentru br. Alesani, carele închină apoi pentru Bucovina. Alte toaste nu se ăisera. Őspetii parasira sal'a la 6rele 7 s'er'a.

Mesa și serbare poporala. În acelasi timpu în încaperile reședintei mitropolitane se dete o mesa de gala pentru 150 de reprezentanti din comunele rurale. Ier în curtea reședintei se ținū dela 1—6 ore s'er'a o serbare poporala, arangăta de comitetul festivității în frunte cu dnii profesori Calinescu și dr. Petru Pitey.

Conductul de factii. S'er'a se dete unu conductu de factii fôrte imponentu, la care luă parte totu orașul în frunte cu music'a militara. Pôr't'a reședintei fu iluminata cu lumina electrica, în edificiul seminarialu se facura dōue frumoșe transparente, se lasara rachete, și se descarcara trēscuri. Cortegiul ajunsu la reședintă, mitropolitul aparū pe balconu, societatea de cântu execută o serenada, și între altele cântă unu imnu compusu anume. Dupa serenada mitropolitul multămi în limb'a germăna pentru ovațiunea acēsta. Și cu acēsta festivitarea se incheiă. Cele din urma cuvinte, ce resunara, și cu cari incheiu și eu raportul acesta, fure : „S'e traiēsca !”

Cor. ord.

Reuniunea femeilor rom. din Fagarasiu.

— 10 maiu.

Loteri'a de efecte a reuniunii femeilor r. din Fagarasiu, în favōrea fondului seu pentru promovarea investimētului poporalu rom. s'a trasu — dupa cum a fost anuntiatu — la 9 maiu a. e. în spașiosul salonu din gradin'a de petrecere din comun'a vecina Galati, în presint'a comitetului reuniunii, a comisariului politicu și a unui numerosu și alesu publicu de tōte nașionalitătile.

Frumōșele obiecte de sortire erau espuse și arangăte gustuosu, din care cauza admirațiunea cu deose-

bire a strainilor, cari numai la așă ceva nu se așteptau, nu eră mica.

Pe fețele dōmnelor și domnișōrele nōstre cetiai o deplina satisfacere și o adevărata mândria pentru succesul completu la care se felicitau reciproc.

Sortirea, care s'a începutu la 6r'a defipta, s'a facutu în ordine esemplara.

Între publicul pe care de abiă il cuprindea spașiosul salonu, cu bucuria amu vedūtu și pe colonelul comandante din locu cu amabil'a sa soșia, pe vice-comitele comitatului Danila Gremoiu cu stīmabil'a sa familia, precum și pe alti fruntasi ai orasiului de tōte nașionalitătile, de și o plōta tōrentiala imediatu înainte de iragere a împedecatu pe multi dela participare.

Tōte biletele de loteria, 300 la numeru, s'au vëndutu, și multi au declaratū președintei reuniunii regretul lor că nu mai potū capetă bilete.

Dōmnele și domnișōrele române, cari au donatu reuniunii frumoșele lor lucruri de mână merita tōta laud'a, căci au doveditu a fi petrunse de adevērul cumca : „sciint'a e putere” și că promovādu investimētul poporalu, dau putere și viētă, dupa care atāt de multu insetēza fiii și fiicele române.

În interesul adevērului nu potū a nu amintī în deosebi pe domnișōrele Maria Popu, Aurelia Cepescu și Maria Chisierēnu, cari la împarțirea biletelor de sortire au doveditu unu zelu estraordinariu, contribuindu prin acēst'a multu la frumosul rezultatu căștigatu.

Averea reuniunii în bani gata, de 2½ ani dela inființare-i, este aprōpe 800 fl., dati spre fructificare parte cu intabulare pupilara, parte depusi la institutul „Albina”.

Numerii sortati, cari au căștigatu, sūnt urmatorii : 52. 286. 294. 138. 9. 24. 144. 155. 190. 245. 214. 49. 170. 117. 102. 177. 16. 149. 77. 275. 62. 66. 82. 223. 145. 42. 94. 73. 279. 30.

Dupa planul de sortire, toti cei cari vor fi căștigatu, au s'e trimita biletul de sortire în originalu, dupa care indata se va espedă obiectul sēu obiectele căștigate.

I. R.

Misteriul Noptii.

— Romanu, de Claire de Chandeneux. —

(Urmare.)

— Ce faci, Mariotte? — ăise Pierre Pique fāra voia.

Jean Marie nu grai nici unu cuvēntu, redicā lamp'a, fugi în locuint'a sa și de acolo se întorșe numai decāt.

Mariotte ședea pe pamēntu și se vaietă.

Barbatii așediară între dōue petri lamp'a aprinsa de nou, aprōpe de luntritiă. Apoi se coborira la cele dōue cadavre.

Pierre Pique isi puse mân'a sub grumadii țăpeni ai cadavrului, și nistăia s'e întorșea făç'a aceluia cătra radiele lunei care se cam iviă dintre nori.

— Uite! — esclamă Jean Marie; acesta e Keiffer, betrānul usuraru. L'am vedūtu mai de multe ori la Vienne.

Apoi se întorșe cătra femeia, care eră cu totul acoperita de vestmintele sale.

I arangăia îmbracamētul. Aparū unu capu femeiescu tineru și plinu de putere; pe trasaturile sale reședea tristētă. Avea o frunte frumoșă, lata, peru-i abundantu încunună în modu bizaru capul ei.

Pleopele sale adumbriau unu nasu de taiatura drēpta; buzele-i late și umerii-i ascuțiti aretau o hotarire barbatēsca.

Făç'a nu se putea numi frumoșă.

Mân'a-i alba eră decorata cu unu singuru ānelu simplu.

Avea unu îmbracamētul simplu, suru deschisu; femeia, precum se putea ghici la primul momentu, aparținea clasei mai de jos a cetățenilor.

Pe hainele ei se vedeau pete de sânge.

Pierre Pique abiă zarī femeia, esclamă cu grōza :

— Isuse Christōse!... Acēst'a e Ismērie Morin! Cassariț'a fabricii de sticla.

— Nu e cu putintia! — se vaieră Jean Marie și isi redicā mânăle spre ceriu.

Mariotte, când auđi pronunciāndu-se numele femeii, isi innaltă capul, și zarindu făç'a alba a aceleia, ierasi se aruncă pe pamēntu și acoperindu-si capul cu zadă, începū a plānge durerosu.

— Ce s'e facemu? — întrebă Jean Marie.

— Trebuie s'e aflāmu cine i-a omoritu? — ăise Pierre Pique.

— Par că acēst'a ar fi așă unu ce usōru.

— Nu ăicu, că va fi usōru. O s'e vedemu.

— Dar mai nainte de tōte trebuie s'e insciintāmu pe commissariul polițialu.

— Cauta-!

— Pazi-vei pân'atuncea mortii?

— Pazi... cu Mariotte.

— Eu nu voiu remānē aici, — esclamă Mariotte sarindu în picōre; — eu voiu merge cu barbatul meu, sēu m'oiu rentōrșe în casa, dar n'oiu remānē aici lānga ucisi.

(Va urmă.)

Serata româna în Cernauti.

— La 11 maiu. —

Pré stimatle dle redactoru!

Binevoiti a da locu în numerul curentu al fôiei dv. „Familia“ urmatôrelor.

Societatea academica româna „Junimea“ de aici, care nu-si datéza de multu esistentîa sa, ținû pentru prima-data o séra sociala impreunata cu dantiu în Cernauti, la 29 aprile (11 maiu) an. c. în localitătile „Societătii pentru dare la semnu“ de lângă gradin'a publica.

O mulțime mare de lune, cea mai mare parte din venerabil'a preoțime, se află în salonu. Dômnlele și domnișorele în toalete fôrte elegante, cu ochii plini de focu facura ca inimele junilor sê salte de bucuria. În adevér cea mai alésa și frumôsa cununa de damicele din mândr'a gradina a Bucovinei participá la acésta petrecere. Salonul de dantiu, fôrte elegantu arangiátu și destul de spațiosu, pareá a fi micu pentru societatea númerôsa.

Serata se începû cu o orațiune de deschidere ținuta de stud. fil. dl M. Luția, care fu aplaudata din tôte pártile.

Apoi urmá serenad'a de C. G. Porumbescu „Iubitei“, cântata într'unu modu solemn de corul societătii, precum și poesîa atât de interesanta „Penesiu Curcanul“ declamata cu multa ghibacia de stud. fil. dl I. Teleaga și multe ultele piese, precum „Cisla“, cari tôte fure aplaudate cu vioțiune.

Cum se dedû signalul de dantiu, damele se sculara de pe scaune cu fețele vesele, ca și când ai bate în palme, și îndata se începû a jucá „hor'a“, dantiul iubitú și pasionatu al românilor. Societatea erá fôrte animata, dovéda, cá se petrecû pâna la 6 ôre deminétl'a. Al treile cuadril il jucara 56 de parchi.

E de speratu, cá societatea „Junimea“ câștigându-si simpatîa cea mai buna a publiculu românu din Bucovina, nu va intrelasá și pentru viitoru de a-i da atari ocasiuni de petrecere atât de placuta. **E. D.**

Maialul sodalilor români din Sibiu.

— La 3/15 maiu. —

Reuniunea sodalilor români de aici a arangiátu în sér'a dîlei de 3/15 maiu o producțiune de cântári cu urmatôrea programa:

1) „Marsiu naționalu“, esecutatu de music'a militara; 2) „Discursu ocasionalu“, de I. Simoneti; 3) „Ouverture naționale moldovana“, de Flechtenmacher, esecutata de music'a militara; 4) „Deștepta-te române“, esecutatu de corul sodalilor; 5) „Hor'a et Lugosiána“ de Wiest, esecutata de music'a militara; 6) „Cântecul Roșiorilor“ de Vede, arangiátu de dirigint. chor. C. Frühling, esecutatu de corul sodalilor; 7) „Carneval de Bucarest“, quadrille de Anousek, esecut. de music'a militara; 8) „O rosa veștedita“, poesîa de Mille G., music'a de Meszetti; arangiáta de dirig. chor. C. Frühling, cântata solo de maistr. V. Petruțiu; 9) „La Poloma“ de Pradier, esec. de music'a militara; 10) „Te iubescu“, romantia de D. Florescu, poesîa de I. Alesandrescu; arangiata de dirig. chor. C. Frühling, esec. de corul sodalilor; 11) „Potpourri“ despre cântece naționale rom. de Pába, esec. de music'a militara; 12) „Dulce Bucovina“, arangiáta de dirig. chor. C. Frühling, esec. de corul sodalilor; 13) „Mihaiu Vitézul“, marsiu de Wiest, esec. de music'a militara.

În cuvântarea ocasionala ni se spuse, cá societatea esiste de 12 ani, cá au pe chiria o localitate pentru conveniri și câteva dîuare pentru lectura. Totu oratorul ne spuse, cá demnul președinte al Reuniunei, dl N. Cristea, cum și alti barbati binevoitori, în diverse rôn-

duri ținû prelegeri în localitatea Reuniunei din deosebiti rami de sciintia.

Dupa producțiune urmá petrecerea de jocu, care a fost fôrte vesela și s'a estinsu pâna târziu dupa mieđiul noptii. Cu bucuria trebue sê constatu, cá inteligentîa și ce e mai placutu, secsul frumosu, s'a presintatu în numeru cu multu mai mare, cá de alta-data.

Cor. ord.

Sinodul archidiecesei Sibiu.

Sedint'a II se ținû la 10 maiu st. n. Mai întâiu se constítui biuroul, alegându-se notari dnii Nicanor Fratesiu, Traian Mețianu, dr. D. P. Barcianu, Dim. Comșa, Eugen Brote și Andreiu Ghidiu, — notaru generalu dl Eugen Brote.

Se compusera comisiunile; se decise ca, afara de procesele verbale ale ședint'elor, sê se compuna și unu dîuaru, în care sê se descria mai pe largu desbaterile; se alese o comisiune care sê compuna o adresa de felicitare cátra Maj. Lor din incidentul logodirii moștenitorulu de tronu Rudolf; în fine presiđiul presintá raporturile și petițiunile întrate, cari se predetera comisiunilor respective.

Sedint'a III la 11 maiu st. n. Presiđiul presintá hárțile întrate, cari se transpusera comisiunilor; deputatul Partenie Cosma facû propunerea, care se și primi, și prin care se 'ndruméza consistoriul sê facá planul pentru zidirea unei biserici catedrale; apoi se desbatû raportul comisiunii generale, presintatu prin raportorul An. Trombitásiu; dupa aceea urmá raportul comisiunii financiare, cu același raportoru, și în fine se desbatû inventariul tipografiei archidieceșane.

Sedint'a IV la 12 maiu st. n. se ținû sub presiđiul vicariulu N. Popea. Mai întâiu se presintara hárțile întrate; deputatul Stef. Pacurariu facû propunerea, care se transmise comisiunii pentru propuneri, ca adeca aplicarea rațiociniulu pe anul espiratu dimpreuna cu proiectul de bugetu pe anul curentu sê se tiparésca și sê se împarta fia-cáru deputatu la deschiderea sinodulu; raportorul P. Cosma ceti proiectul adresei de felicitare cátra Maj. Sa din incidentul logodirii moștenitorulu de tronu, și se primi fára modificare; urmá raportul comisiunii petițiunare, raportoru dl Traian Mețianu, — apoi al comisiunii organizátore, prin raportorul S. Piso, carele raportéza asupra proiectulu de regulamentu pentru administrarea și control'a averii bisericei, școlare și fundaționarie din archidieceș'a gr. or. româna a Transilvaniei, inse nu se putû terminá în ședint'a acést'a.

Sedint'a V la 1/13 maiu; dupa presintarea esibitelor, urmá raportul comisiunii verificátore, prin raportorii P. Cosma și dr. I. Borcia, se verificara câteva alegeri; apoi se continuá desbaterea speciala a regulamentulu pentru administrarea și control'a averilor bisericeșci; primindu-se acesta, se începû desbaterea proiectulu de regulamentu pentru înfiintárea unui esactoratu archidieceșanu, raportoru dl S. Piso.

Sedint'a VI, la 2/14 maiu. Se acordá concediu deputatilor Gaetanu, C. Piposiu, A. Olariu, și Diamandi Manole; apoi se presintara hárțile întrate, în fine se desbatû și votá proiectul pentru înfiintárea esactoratulu.

Sedint'a VII, la 3/15 maiu. Dupa presintarea hárților, deputatul Pacuraru facû interpelațiune în privint'a unui abusu la împartírea ajutorulu imperatescu: totu numitul deputatu facû o propunere, pentru ca sum'a menita pentru ajutorarea preoților sê se împarta numai între preotii adevératu lipsiti și cu purtári bune; deputatul Patifia facû propunerea, ca consistoriul sê substérna pe sesiunea vítore a sinodulu unu proiectu de regulamentu, prin care sê se reguleze afacerile sinodulu, comitetulu și epitropiei protopresbiterale; urmá apoi

raportul comisiei organizatoare, (raportor P. Cosma,) care propuse și sinodul primi a nu modifica §. 67 din regulamentul seminarialu, că îndeplinirea posturilor profesionale ale institutului Andreianu să se facă prin consistoriu în ședința plenară; se desbatu apoi raportul comisiei școlare, (raportor dr. D. P. Barcianu,) despre unu regulamentu pentru unu institutu de învățătorese la școlile populare, — și se decise a se retransmite consistoriului; dl Traian Meșianu raportă despre petițiuni; și în fine se desbatu raportul comisiei organizatoare relativu la tipografia arhiepiscopala.

Porturile populare de acolo, și în deosebi celu românesc, stărnescu admirațiunea futurora.

Ieta motivul pentru care damele din Clușiu, aranjându în lun'a lui martie unu bazaru de binefacere, facura acolo și o mica expozițiune etnografica. Și ca efectul să fie și mai mare, mai multe dame frumoșe îmbracura ensesi acele porturi pitoresci de femei și le înfașisăra în persôna.

Ilustrațiunea ce publicămu în nrul presinte înfașisăza — după fotografiile lui Fr. Veres din Clușiu — o grupa din acele figure dragalășe, și anume patru por-

Fêta româna din Marișel.
(Domnișor'a Camilla Popu.)

Nevêta sasêscă dela Prajmar.
(Contss. Geza Teleki.)

Bireitîa româna de pe la Abrud.
(Brss. Andreiu Kemény.)

Fêta magiara de
(Ds. Jolana)

Din bazarul de bine

Ședința VIII, la 4/16 maiu. Se continuă și încheiă desbăterea relativă la tipografia arhiepiscopala.

Cor. sinodalu.

Porturi populare din Transilvania.

— La ilustrațiunea din nr. presinte. —

Transilvani'a, acestu cuibu de frumuseti poetice, pitoresci și romantice, și din punctu de vedere etnograficu ofere caletorilor cele mai frumoșe subiecte de studiu.

turi românesci, două magiare și două sasesci.

Efectul, firesce, numai atunci ar fi completu, de cumva amu fi în stare a represintă aceste îmbracaminte cu tôte colorile lor; dar fiindu că nu putemu, vom ni-sui a suplini acest'a prin o scurta descriere.

Figur'a prima ni represintă (prin domnișor'a Camilla Popu) o fêta româna din Marișel. S'o vedi și s'o admiri. Camesiă de altitiă, cu cusutura roșia minium; peptarul înzestratu cu legaturi de tricoloru, cratintia verde deschisa cu vergi lila și pe aceste flori galbene,

mijlocul legatu cu brâu roșu cu șinorituri verzi, pe picătore opinci mici, în grumadi și pe peptu salba și în mâna o hota lunga.

A două figura (contess'a Geza Teleky) înfașiszeza o nevęsta de sasu dela Prajmaru, care tocmai merge la biserica cu cartea în mâna. Rochia de colęrea cafei întunecate, peptaru negru, pantlice negre, dar cu pistrifiaturi de felurite colori, cęptta nęgra, cu vergi roșie și albe.

Barones'a Andreiu Kemény a avutu amabilitatea d'a represintã o bireitã romãna din pãrtile Abrudului. Ca-

Margareta Kocsi). Rochia nęgra, zadia vęneta, cu tivitura roșia. Spãcelu albu, cu cosuturi roșie, în grumadi salbe. Deasupra capului învelitu cu cãrpa roșia, cu flori galbene, pörta o corfa.

O nevęsta romãna dela Zlatna (ds. Elena Vajda) este figur'a urmatore, un'a din cele mai frumoșe. Camesia de altitã, cu cratintã galbena-roșia, peptaru largu fãra mãneci, pe capu cãrpa nęgra cu flori roșie, în mâna ține o corfa cu lingure de lemnu ce duce la vëndiare.

A șieptea figura, nevęst'a sasęsca din Sibiu (ds. E.

na dela Feneșu.
(Margareta Kócsi.)

Nevęsta sasęsca din Sibiu.
(Ds. Elena Tisza.)

Nevęsta romãna dela Zlatna.
(Ds. Elena Vajda.)

Nevęsta magiara dela Kalotaszeg.
(Dn'a Alesandru Veres.)

a Clusiu.

mesia cu mãneci largi e decorata cu dantele albe și galbene deschise; are cratintã nęgra, dar împodobita bogatu cu brodarii și cu cãucurei vęneti; spãcelul e albu, cu vergi galbene, roșie și vęnete; brãul cu fire de aur și argintu, capul legatu cochec cu o cãrpa.

A patr'a figura, (ds. I. Tisza) înfașiszeza o fęta magiara dela Kalotaszeg. Rochia nęgra, „musulia” roșia asemenea și zadia. Peptaru brodatu cu flori. Pe capu parta cu margele albe, cu prima auria.

Și ierasi o figura romãna. O fęta dela Feneșu, (ds.

Tisza,) asemenea e fęrte interesanta și represinta ierasi pe una care merge la biserica. Zadia alba cu negru, primele pe îmbracamęntul ei sânt pistrifitę, rochia de colęrea alunei, peptaru negru, pe capu cumancul îndatinatu la sasi.

Tabloul se încheia cu o nevęsta magiara din Kalotaszeg, (dn. Ales. Veres.) Rochia de colęre inchisa, zadia verde cu tivitura roșia, mijlocul primelor brodatu cu flori, cãrpa de colęre deschisa cu flori, spãcelu chin-disitu.

I. H.

Sinodul diecesei Aradului.

Sedința III, ținută la 11 maiu (29 aprilie) d. m. la 4 ore. Președinte: Il. Sa dl episcopu Ioan Mețianu, notaru I. Popu.

Ioan Popu, deputatu din cleru, alesu în cercul Vas-coului, dr. Athanasiu M. Marienescu, deputatu mirénu, alesu în Lipova, Stefan Adamu, deputatu mirénu, alesu în cercul Timișorii, s'au verificatu, iéra alegerea lui Dionisiu Cadariu pentru Chisetu s'a nimicitu, ordonându-se nou scrutiniu, însărcinându-se consistoriul aradanu a alege pentru acest scopu alta comisariu consistorialu.

Mihaiu Veliciu, referintele comisiei petiționare raporteza asupra pieselor întrate, cari de dupa natur'a lor, parte se decida meritorialminte, parte se transpunu la consistorie, ori fundul preoțiescu, pentru rezolvire com-petinta.

Comisiunea epitropésca, prin referintele ei Ioan Belesiu, raportéza asupra raportului senatului epitropescu dela consistoriul aradanu, din care se vede, că în anul 1879 la acestu senatu au întratu 768 piese, din cari în 12 ședințe s'au pertractatu și deliberatu meritorialminte 611, restul de 157 se referesce la incasarea pretensiunilor fondurilor și ale fundațiilor, în decursul anului 1879 s'au revediatu 246 socoti bisericesci; întru revidiarea socotilor s'a constatatu unu progresu ore-care față cu anii trecuti; s'au revediatu socotile cancelarielor protopresbiterale a cercului Hasiășu, Jenopolea, Șir'a și Timișor'a, ce se ie la cunoscintă, avisându-se consistoriul: a îndrumă și pe celelalte protopresbiterate s'e-si subșterna în viitoru socotile.

Dintre socotile fundațiilor bisericesci școlare s'au revediatu numai 1 din protopresbiteratul Timișorii și din al Jenopolei 4; de aceea se îndrumă consistoriul a pofi tôte protopopiatele, în a caror tractu sânt astfel de fundațiuni, s'e-si subșterna socotile pentru revidiare.

Dintre preliminarele anului 1879 s'au revediatu numai 154.

Referitor la asigurarea banilor bisericesci ai comunelor se constată, că din capitalul de 472,182 fl. 28 $\frac{1}{2}$ cr. se afla asigurata o suma de 179,369 fl. 54 cr., iéra neasigurata 292,822 fl. 74 $\frac{1}{2}$ cr.; dreptu ce s'a decisu: pentru elaborarea unui planu, de dupa care ar fi s'e se încungiere piedecile, ce s'a doveditu, că întimpină asigurarea capitalelor bisericesci, sinodul esmite o comisiune, care cu privire la dispozițiunile de pâna aci, s'e studieze caus'a, combinându tôte referințele acestei ces-tiuni momentose, eventualminte dispunându cu tôte organele consistoriale și bisericesci, s'e scruteze modalitățile și posibilitatea, prin cari s'ar puté ajunge scopul doritu, adeca asigurarea banilor, iéra elaboratul gafitu în astu modu s'e se subșterna consistoriului pentru presentare la sinodu pe sesiunea ordinaria prossima.

Din banii fundațiilor bisericesci și școlare, în sum'a de 30,862 fl. 49 cr. s'a asigurat 27,514 fl. 13 cr. neasigurata 3348 fl. 35 cr.; se observa, că acest'a suma se afla în protopopiatele: Chișineu, Jenopolea, Totvaradia, Lipova, Hasiășu și Timișora, de aceea s'a decisu: a se pofi pe calea consistoriului și celelalte protopopiate a aretă starea acestor felii de fundațiuni, avisându-se comisiunea amintita mai sus a-si estinde elaboratul și asupra modului asigurării acestor bani fundaționali.

Senatul fundațiilor Zsiga nesubșternându-si socotile din 1878/9, consistoriul e îndrumatu a solicită subșternerea acestor socoti.

Pretensiunea fondului generalu face pe anul 1879 52,446 fl. 51 $\frac{1}{2}$ cr., erogațiunea 15,433 fl. 78 $\frac{1}{2}$ cr., restu 36,990 fl. 73 $\frac{1}{2}$ cr., din cari substragându-se banii elocati în cas'a de pastrare prima aradana, apoi în cas'a de-mâna și obligațiuni, de totu 1689 fl. 86 $\frac{1}{2}$ cr.; pretensiunea restanta 35,300 fl. 87 cr.; se aréta mai departe,

că consistoriul a îndrumatu cu tóta vigórea oficiile sale s'e satisfac dispozițiunile sustatatorie în privința licidării și încassării acestor pretensiuni, cu tôte aceste rezultatul e nefavoritoru, de óra ce poporul, în urmarea anilor neroditori, tare a scapatatu; dreptu ce s'a decisu, că din pretensiunile mai vechi, dovedindu-se incasabilitatea lor, și anume din protopopiatul Timișorii 2345 fl. 75 cr., din al Hasiășului 1343 fl. 7 $\frac{1}{2}$ cr., din al Lipovei 2330 fl. 16 $\frac{1}{2}$ cr., de totu 6018 fl. 99 cr. s'e se stérgea.

Cu privire la restanța contribuii de 1 cr. care se urcă la sum'a de 11,118 fl. 85 cr. sinodul dispune, ca acest'a suma s'e se încasseze din lad'a bisericilor.

Tacs'a de 50 cr. dela cunună, încependu din 1875 sem. II, necomputându aicea protop. Aradului, Butenilor și al Șiriei, se urcă la sum'a de 4225 fl. 10 cr., s'a încasatu 1004 fl. 80 cr., restu 3220 fl. 70 cr. Sinodul dispune, ca s'e se esecute dispozițiunile facute în ast'a privința, avénu a face fia-care protopopiatu raportu, de dupa formul'a întrebuintiata de protopresbiterul Totvaradiei.

Din 8500 fl. ca ajutoru de statu pe partea consistoriului din Aradu, s'a spesatu 8409 fl. 66 $\frac{1}{2}$ cr., restul cassei face 140 fl. 33 $\frac{1}{2}$ cr.

Rațiociniul instrucțiunii publice, din care se vede pe anul 1879 unu venitu de 18,917 fl. 2 cr., erogațiune 16,155 fl. 42 cr. se ie la cunoscintă.

Starea fondului residențialu: pretensiune 30,535 fl. 15 cr., erogațiuni 24,666 fl. 77 cr., restu 5868 fl. 38 cr. se ie la cunoscintă, pofindu-se sinodul, ca dupa terminarea edificării reședinței episcopesci s'e se licuideze tôte pretensiunile și despre spele de edificare s'e-si subșterna socot'a la sesiunea prossima sinodala.

Sedința IV s'a ținutu la 12 maiu (30 aprilie) dem. Președinte Pr. Ssa episc. I. Mețianu, notaru Ioan Damsia. Se presinta raportul consistoriului plenaru aradanu, în caus'a arondării protopresbiteratelor, scrisórea lui Vincentiu Șerbanu, prin care renuncia la mandatul de deputatu preoțiescu pentru Banat-Comlosiu, precum și mai multe rugări, cari se aviséza la comisiunile respective.

Comisiunea fondurilor comune, prin referintele seu Nicolau Zigre, asupra hárției mitropolitane de datu 22 aprilie a. c. nr. 74 prin care se comunica rezultatul misiunii lui Vincentiu Babesiu, raportorul delegațiunii române esmisa pentru rezolvirea cauzelor comune cu s'rbii, propune, iéra sinodul enuncia: 1) Se votéza lui V. Babesiu recunoscintă pentru zelul și fatigele desvoltate, ca referinte al delegațiunii; 2) S'e se róge Pr. Ssa dl președinte, s'e întrevina în numele sinodului la ministeriu, ca cu ocașiunea tractării și supunerii spre aprobare a actelor congresului s'rbescu din anul trecutu, cesțiunea terminului pentru insinuările de despartire de o ierarhia la alt'a s'e nu fia considerata ca decisa prin unilateratul concludu al delegațiunii s'rbesci din 1874, ci acelu terminu s'e se considere deschisu, pâna când dimpreuna cu delegațiunea româna nu se va defige și puclică o di anumita ca terminu preclusivu; 3) Delegațiunea româna prin Esc. Sa mitropolitul s'e fia avisata, că dupa declarațiunea congresului s'rbescu în privința monastirilor este la timpu și de urgentia, ca s'e se mijlocésca pe calea sa delegarea tribunalului din Budapesta și pentru cesțiunea monastirilor, și peste totu a tuturor cesțiunilor controversate din actul de despartire ierarhica; 4) Spesele activității lui V. Babesiu în Sibiu, și a misiunii sale în asta cauza se încuviințéza a se complană proporționalminte din fondul școlariu și celu pensionalu învetiatorescu; 5) Pentru casul déca congresul s'rbescu nu s'ar întruní nici pe la finea anului curinte, credinciosilor nostri de prin acele comune amestecate, unde despartirea ierarhica s'a încercatu, dar n'a ree-

șitu, li rămâne liberu a nu mai aștepta, ci a cere, ca procesele lor de despartire să se înceapă fără amânare.

Urméza raportul comisiunii școlare, care prin referintele Paul Gavriletea referéza asupra raportului senatului de școle a consistoriului din Aradu, care în generalu se ie la cunoștința, — cu referința la îmbunătățirea salariilor învețitoaresei s'a decisu: consistoriul se îndruma a executa decisiunile aduse pâna aci în ast'a cauza; și în deosebi să procure din arhivele tribunalelor urbariale în copii autentice toate sentințele împăciturilor judecatorești, contracte și protocoale de execuție referitoare la pământurile date pe sém'a fondurilor școlare, de pomologii, fragarii și altele. Pe temeiul datelor procurate, pe calea administrațiunii politice, să se midilocésca, ca învețiatorii și școlele din intrég'a diecesa să devina în folosința și posesiunea faptică a pământurilor și gradinilor de sub întrebare. Referitoru la remunerățiunea învețiatorilor diliginti s'a decisu a se prelîmină în bugetu de timpuriu o suma pentru remunerarea învețiatorilor meritati.

În privința albinaritului, fragaritului și a cultivării vermilor de metasa, s'a decisu, ca acestu ramu de economii să se introduca în modu deobligatoru la institutul pedagogicu.

În institutul pedagogicu în anul 1879/80 s'au primitu în cursul I — 57, în cursul II-lea 43, în cursul III — 22; eleve în cursul I — 6, în cursul II — 11 și în cursul III — 4.

În 304 comune sânt 378 stațiuni învețitoaresei; sum'a tuturor pruncilor deobligati la școlă este: dela 6—12 barbati 14,419, femei 12,751, de totu 27,170; dela 12—15 barbati 7235, femei 6542, de toti 13,777.

Au frecuentatu școl'a regulatu dela 6—12 ani, barbati 6159, femei 2417, la olalta 8576; dela 12—15 ani, barbati 1179, femei 804, de totu 1983; iera neregulatu: dela 6—12 ani, barbati 3167, femei 1733, de totu 4900; dela 12—15 ani, barbati 615, femei 522, de totu 1137; n'au frecuentatu nici decum școl'a dintre cei dela 6—12 ani 14,600, dintre cei dela 12—15 ani 10,327.

Ședința s'a amânatu pe adi dupa mēdiadi la 5 ore.

Sinodul eparchiei Caransebesiului.

Ședința II, din 10 maiu (28 aprilu.) După autenticarea protocolului din ședința premergetore, sinodul deliberându asupra raportului dlui Babesiu despre misiunea sa la Carloveti, a decisu:

- 1) Recunoștința dsale pentru zelul și ostenețele, ce a pusu;
- 2) Întrevenirea la regimu în contra considerării de închisu deja dela 1874 a terminului pentru cererile de despartire ierarhica;
- 3) Avisarea delegațiunei, ca să mijlocésca delegarea tribunalului din Budapesta și pentru cestiunea monastirelor și toate controversesele;
- 4) Spesele misiunei dlui Babesiu să fia solvite din fondul școlaru si celn pensionalu.

Ședința procsima joi în 13 maiu, pâna atunci comisiunile lucrându, au să pregătésca raportele recerute.

Ședința III din 13 maiu. După autenticarea protocolului ședinței premerse, se verifica deputatii alesi în cercurile vacante, apoi urméza raportul comisiunii financiale, din care invederéza, că scontrându-se cass'a diecesana în anul trecut 1879 de două ori, s'a aflatu în bani gata 5319 fl. 66 cr. ier în papire de statu, libele și obligațiuni private 44,028 fl. 28 cr. peste totu 49,347 fl. 94¹/₂ cr. Totu așa reportéza între altele și aceea, că socotile senatului episcopescu censurându-se, s'au aflatu în ordine buna și se aprôba. În fine mai multe cause și petițiuni se deriva din partea acestei comisiuni, consistoriului diecesanu spre decideru. Și cu acestă ședința s'a încheiatu.

Ședința IV din 1/13 maiu dupa miēdiadi. După autenticarea protocolului din ședința premerse se continua cu raportul comisiunii financiale, din care între altele se invederéza cu placere, că la capitalele bisericesci s'a constatatu unu crescémentu de 6714 fl. 15 cr., ier la capitalele școlare unu crescémentu de 8035 fl. 5 cr. Cu privire la raportul comisiunii censurătoare de raportul senatului școlaru al consistoriului, din care se vede o împregiurare trista, și anume: că din 16,490 de prunci deobligati a cercetă școl'a poporala, numai 8283 au cercetatu școl'a, sinodul a îndrumatu consistoriul diecesanu, ca prin ordinațiuni noué să împuna organelor sale respectarea cu totdeadinsul a ordinațiunilor premergetore și referitoare la cercetarea școléi.

Ioane Marcu
deputatu sinodalu.

C e e n o u ?

Sciri personale. *Pr. Ssa episcopul Mihaiu Pavel* petrece din sâmbet'a trecuta la Beinsu. — *Di Iosif Belesiu*, protopresbiteru al Totvaradiei, a fost alesu de către sinodul din Arad vicaru episcopescu și totu odata presidentu al consistoriului gr. or. din Oradea-mare. — *Ducele de Nassau*, unchiul Dómnei României, a sositu la 2/14 l. c. în Bucuresci. — *Di N. Calimachi Catargi*, fostu agentu la Paris al României, s'a numitu în postul de tramisu estraordinaru și ministru plenipotentiaru la Londra.

Hymen. *Di Teodoru Popu* notaru în Picleu, comitatul Bihariei, la 17 l. c. si-a serbatu cunun'a cu domnișor'a Elisabeta Abrudanu, fiic'a parintelui parocu din Grosi comitatul Bihariei. La acestu ospetiu participa dómnele și domnișore: dn'a Emilia Fejér n. Bogdanu, Amalia Palladi nasc. br. Lujinski, dsior'a Eleonora Kiss, dn'a Costa Venter și fiic'a sa Eleonora, dn'a Eleonora Szabo n. Venter, dsior'a Teresia Fabianu, dómna Gavril Popescu, și dn'a Maria Antal. — *Di Onoriu Tillea*, ingineru, la 3/15 l. c. si-a incredințiatu de soția pe dsior'a Emilia Rațiu, fiic'a dlui dr. Rațiu din Turda. — *Di Georgiu Vancea*, paduraru în dominiul Beiusului, la 19 l. c. s'a cununatu cu domnișor'a Maria Szilágyi în Oradea-mare.

Necrológe. *Emilia Nicola* n. Nemes, soția dlui Mateiu Nicola, avocatulu în Alba-Iulia, a încetatu din viēția la 6 l. c. în etate de 39 ani, gelita, afara de soțul seu, de pruncii sei minoreni: Enea, Emilia, Sabin, Cornelia și Maria, de mama-sa veduv. Elisa Nemes n. Pipoșiu, de fratii sei Eduard și Aureliu, și de socru-seu Ioan Nicola. — *George M. Riurénu*, scríturu pentru junime, barbatu binemeritatu pentru învețământul român, nascutu la 1828 în Craiova, a repausatu la 3 maiu pe mic'a sa proprietate în Români'a. — *Damianu Telescu*, fiul parintelui Ilfe Telescu, parocu gr. or. în comun'a Cianadul sêrbescu, muri în etate de 18 ani.

Calindarul septemânei.

Ziu'a sept.	st. v.		Numele sântilor si serbatorile.	Sórele resare		Sórele apune	
	st.	si.		st.	si.	st.	si.
Dumineca	11	23	S. Mart. Mochie.	4	21	7	40
Luni	12	24	Par. nostru Epifaniu.	4	20	7	41
Marti	13	25	S. Mra Glicheria.	4	19	7	42
Mercuri	14	26	Mart. Isidoru,	4	18	7	43
Joi	15	27	S. Par. Pachomiu.	4	17	7	44
Vineri	16	28	Par. Teodoru Sântitul.	4	16	7	45
Sâmbeta	17	29	Apost. Andronicu.	4	15	7	45

Proprietaru, redactoru respundietoru si editoru :

IOSIF VULCANU.

C. r. priv. Societate de asiguratiune generale (Assicurazioni Generali) in Triest.

Socot'a a patru-dieci și opt'a pe anul 1879.

Bilantiul la 31 dec. 1879.

ACTIVE.

Val. aust.

fl. cr. fl. cr.

1	Obligațiunile garantate ale acționarilor			2,940,000	—
2	Avere nemisătorre :				
	a) Fonduri urbane	4,134,356	80		
	b) Posesiuni rurale	3,029,684	32	7,164,041	12
3	Produce agricole din posesiunile Societății, la 31 dec. 1879 înca nevândute	89,749	68		
4	Împrumuturi pe polițe de asigurarea vieții	1,665,524	75		
	Spesele rentelor active și a capitalelor ce sunt asigurate prin ipoteca și sunt de ridicatu la mörtea asiguraților	71,832	04	1,73	75
5	Capitalie ipot. ce aduc interese în monarchia austro-ung., cu eschiderea celor din despartământul ipot. (stat. § 1. lit. e)			769,718	09
6	Capit. ipot. pe realități ce aduc inter. în Italia			708,21	49
7	Împrumuturi assig. prin hărți de statu și acțiuni			103,090	91
8	Hărți de valöre, acții comere. și industr.			5,473,164	66
9	Cambie în portfoiu			500,276	44
10	Avansuri pentru despart. ipot.			322,544	34
11	Bani depusi în conto curente la deosebite bance și institute de creditu			1,143,686	11
12	Provisiune de bani în cassele din Triest și Venetia ale Societ.			92,294	53
13	Aceasi în cassele agenturelor			20,700	—
14	Saldo din socotile cu reassigurații			24,161	50
15	Saldo din socotile agenturelor			809,031	97
16	Premiile asigurațiunii pe viețta			612,950	21
17	Datori pentru deosebite tife			480,082	06
18	Mobilierul institutului			86,918	09
				25,244,344	96

PASSIVE.

Val. aust.

fl. cr. fl. cr.

1	Capitalul fundamentalu			4,200,000	—
2	Reserv'a de câștigu a calculului A.	733,897	88		
	Aceasi la calculul B.	778,781	51		
	Fondul de reserva	288,858	32	1,801,537	71
3	Reserv'a de câștigu estraord. disponibilu			200,000	—
4	Fondul de reserva pentru pretensiuni dubie			80,000	—
5	Reserv'a de premie pentru asigurarea socotii A. încheiata la 31 dec. 1879 :				
	a) assig. contra focului	1,540,034	29		
	b) assig. pe mare și transportu	62,124	53	1,602,158	82
6	Reserv'a de premie pentru asigurarea socotii B. încheiata la 31 dec. 1879 :				
	a) la casu de mörte	8,867,266	81		
	b) pentru casul când traiesce până la terminu și pentru rente amênate	4,743,482	54		
	c) pentru rente necondiționate	1,377,429	12	14,088,178	47
7	Reserv'a pentru daune inscintiate dar inca nesocotite la 31 dec. 1879 :				
	a) ramul de assig. contra focului	328,178	72		
	b) » » » pe mare și transportu	149,749	05		
	c) » » » contra grindinei	1754	12		
	d) » » » pe viețta	165,276	47	644,958	36
8	Fondul de dividende pentru assig. pe viețta cu partea de câștigu			480,711	14
9	Avea despart. Tontin cu garantia de inter.			168,068	15
10	Avea cassei de pensuni a impiegatilor			147,074	62
11	Saldo din calculul cu reassigurații			253,057	28
12	» » » agenturele			2516	82
13	Deosebiti creditori			375,300	93
14	Dividende ordinare pentru acționari	117,600	—		
	Supradividende	154,400	—	272,000	—
15	Tantiemele ambelor direcțiuni			24,388	38
16	Premierea impiegatilor			3,170	48
17	Câștigul ce trece pe 1880			12,23	80
				25,244,344	96

Cu tiparul lui Eugeniu Hollósy in Oradea-mare. 1880. Strad'a principala nr. 274.

Cancelari'a în Budapesta : în cas'a institutului, Dorottya-uteza 10. Agentur'a pentru Ungaria a c. r. priv. „Assicurazioni Generali : ELLENBERGER, KRELLVITZ, ROTT.